

Ўзбекистон — Озарбайжон:

МАҚСАДЛАР МУШТАРАК, ҲАР СОҲАДА ҲАМФИР ВА ЯКДИЛМИЗ

1 Ташири доирасида ўзбекистон Республикасининг парламент аъзолари Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев қабулида бўлди. Учрашув кўтарикини ва самимий руда ўтди.

Мамлакатимиз раҳбарни Илҳом Алиев ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевни ҳар доим қардоши, бирорада сифатидаги ётироф этиди. Ахир ўзбекистон Республикаси Президентининг мустакил сиёсати, минтақавий ва халқаро аҳамияти молик масалалардаги ўз қатъи нутқани назарига Жанубий Кавказдаги қардоши Озарбайжонда бефарқ қараб бўлмайди-ку! Ўзбекистоннинг далил сиёсати туркӣ Озарбайжонни ҳам илҳомлантиради. Шу маънода, Илҳом Алиев пандемиядан кейинни ишрасмий ташрифини ўзбекистондан бошланини ҳам бежиз эмас, деб ўйлайман.

Охирги йилларда иккни мамлакат давлат раҳбарларининг сиёсий иродаси, кўйиллик оқилина сиёсат туфайи ҳамкорлик муносабатларимиз сифати жихатидаги янги даражага чиқди.

Жумладан, парламентларро ҳамкорлик фаоллашиди. Озарбайжон ва ўзбекистон конун чиқарувчи органлари вакиллари ўртасидаги ўзаро ташрифлар ҳамда халқаро парламентларро тузилмалардаги алоқаларимиз мазкур соҳадаги ҳамкорликка кенг ўйлоди.

Умуман, ўзбекистонда Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлиги олиб борилаётган кенг кўлумли имтиҳон-иқтисодий, демократик янгиланишлар ва парламентаризмни ривожлантириш соҳаларидаги ислоҳотлар, шунингдек, ҳалқаро миқсаддиги ташабbusларни юқори баҳолайман.

Парламентларо ҳакиқиати ва кўп қирралари шериклик

Ўзбекистон ва Озарбайжон парламентлари ўртасида яқин ҳамда кўп қирраларни ишлайди.

Шериклик йўлга кўйилгани ҳам ушбу ижоятни ҳамкорларга хизмат килмоқда. Бунияди ривожлантириш учун иккни мамлакат қонун чиқарувчи органларининг тизимили ва мустаҳкамларни мустаҳкамлаш зарур. Айни пайдай парламентлар ўзбекистон ва Озарбайжон ҳалқарининг бевосита вакиллари сифатида "ҳақиқатномаси"ни илгари суриши, шу жумладан, ҳудудлар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш, иқтисодий ҳамкорликка кенгтайтириш ҳам максадга мувофиқ.

Ўзбекистон Конунчилари ишлайди: инсонпарварлик адолат, аънчаларга садоқат, бағригенглиқ, тараққиёт ҳамда фаровонлика итилиш; тилларимиз умумий идилизи, бизнинг макаддас динимиз испом — тинчлик ва яхшилик дин; қолаверса, менталитетларимиз яна ҳуша: оиласи парварлик, она-Ватана гурухбабат, жамият олдида қарздорлик хиссига көнглиларни назарига Жанубий Кавказдаги қардоши Озарбайжонда бефарқ қараб бўлмайди-ку! Ўзбекистоннинг далил сиёсати туркӣ Озарбайжонни ҳам илҳомлантиради. Шу маънода, Илҳом Алиев пандемиядан кейинни ишрасмий ташриfini ўзбекистондан бошланини ҳам бежиз эмас, деб ўйлайман.

Охирги йилларда иккни мамлакат давлат раҳбарlарининг сиёсий иродаси, кўйиллик оқилина сиёсат туфайи ҳамкорлик муносабатларимиз сифати жихатидаги янги даражага чиқди.

Жумладан, парламентларро ҳамкорлик фаоллашиди. Озарбайжон ва ўзбекистон конун чиқарувчи органлари вакиллари ўртасидаги ўзаро ташрифлар ҳамда ҳамкорликка кенгтайтириш ҳам илҳомлантиради. Шу маънода, Илҳом Алиев пандемиядан кейинни ишрасмий ташриfini ўзбекистондан бошланини ҳам бежиз эмас, деб ўйлайман.

Умуман, ўзбекистонда Президент Шавкат Мирзиёев раҳбарлиги олиб борилаётган кенг кўлумли имтиҳон-иқтисодий, демократик янгиланишлар ва парламентаризмни ривожлантириш соҳаларидаги ислоҳотлар, шунингдек, ҳалқаро миқсаддиги ташабbusларни юқори баҳолайман.

Охирги йилларда иккни мамлакат давлат раҳбарlарinиң сиёсий иродаси, кўйиллик оқилина сиёсат туфайи ҳамкорлик муносабатларимиз сифати жихатидаги янги даражага чиқди.

Жумладан, парламентlарро ҳамкорлик фаоллашиди. Озарбайжон ва ўзбекистон конун чиқарувчи органlарini вакilлari ўrтасида яқин ҳамда кўп қирралari шeriklikni ishlaidi.

Мамлакatlarimiz kўp millatlari, bura erda turli etnoслar, halqlar va diniy konfessiyalar vakiylari istiqomat qiladi. Ushlashinga, kelaqak avlod farovonligi yўlida ikki tomonlama muna-sabatlarni yanaida mustaҳkamlaш ҳamda kengtaytiyimiz kerak. Halqarimiz bir-biri xakida kўproq biliшlari yuqori bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқтisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Иқtisodiy ҳamkorlik tashkiloti Parlamen-t Assambleysining yuridiqi bilan rivojlanteriш ҳamda kengtaytiyisiga karo-riy yozasidani yaxlit bilan.

Фонд бозори айланмаси куйпайтирилди

2022 — 2026 йилларга мўжталланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясида иқтисодиётда молиявий ресурсларни кўпайтириш максадида келгуси 5 йилда фонд бозори айланмасини 200 миллион АҚШ долларидан 7 миллиард АҚШ долларига етказиш бўйича устувор вазифа белгилап олинган. Шунингдек, 2026 йил охирiga давлат улушига эга тижорат банкларида трансформация жараёнларини якунлаб, банк активларида хусусий сектор улушини 60 фоизгача етказиш рехалаштирилган.

“Инсон кадрни улуғлаш ва фаол маҳалла или” давлат дастурда иқтисодиётни реал секторда, молия, банк соҳаларида ишлаб чиқариш ҳамда операшон жараёнларини ракамлаштириш бўйича ҳам алоҳида устувор йўналишлар бегилганинг. Манзилни дастур ишлаб чиқилиб, тасдиқланиши шулардан бир.

Бунда молиявий иқтисодий фаолият самародорлигини ошириш, корпоратив бошқарувни оптималлаштириш максадида ишлаб чиқариш ва бошқарши жараёнларини автоматлаштириш (ERP), саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ва диспетчерлик бошқарув жараёнларини (SCADA) автоматлаштириш, савдо ҳаммени ошириш ва мизозларга хизмат кўрсатишни яхшилаш максадида буортмачи (мизоз)лар билан ўзаро муносабатларни бошқариш (CRM), банк хизматлари онлайн турларини кенгашибириш ҳамда кредит ажратиш бўйича таҳлилларни автоматик тарзда амалга ошириш бўйича скоринг тизимлари жорӣ этилади. Натижада манзилни дастур доирасида белgilangan лойиҳаларни амалга ошириш орқали иқтисодиётни реал секторда ҳамда молия ва банд соҳаларида фаолиятни ракамлаштириш даражаси 30 фоизга етказилиди.

Етук мутахассислар зарур

“Тараққиёт стратегияси”нинг таълим соҳаси ва инсон капиталига ривожлантиришга каратилган максадларидан келиб чиқиб, иқтисодиётнинг реал сектори ҳамда тижорат банклари ахборот технологиялари, компютер дастурлар соҳасида 700 нафар мутахассис тайёрланаб, малакаси оширилади. Зеро, мамлакат келажаги етук, билимдон кадрларга боғлиқ.

Соҳада ривожланишининг яна бир мумкин сифатида суный интеллектни мамлакатимизда муваффакиятли амалга ошириш учун “Суный интеллект технологияларини 2023 — 2030 йилларда ривожлантириш стратегияси”ни ишлаб чиқиши кўришимиз мумкин.

«Ўзбекистоннинг ШҲТга муваффакиятли раислиги — ташкилот изчили ривожланишининг гаровидир»

Россиянинг “Интерфакс” ахборот агентлиги тарқатган ахборотда таъкидланнича, йиғилиш давомида туризмнинг асосий астиқблори йўналишларидан бирин бўлган “ШҲТнинг ички туризми”ни ривожлантириши бўйича келишишга эришилган. Бу жуда кенг имкониятлар очади. Чунки минтақа аҳолиси 3,4 миллиард кишидан ошади. Колаверса, худудда туризм максолоти жуда хилма-хил ва нойобри.

Тоҷикистоннинг “Ховар” миллий ахборот агентлиги ушбу анжуман ҳамкорликни мустаҳкамлаш, интеллектуал салоҳиятни юксалтириш ва мамлакатлар ўзаро сайдоҳлар-

Сўнгги йилларда мамлакатимизда ракамли молиявий хизматлар бозорини ривожлантириш учун асос яратилиб, бу борадаги ишлар изчили амалга оширилмоқда. Хусусан, “Ракамли Ўзбекистон — 2030” стратегияси доирасида ҳозирги кунда ишламида учта рақамли банк тўлақонли фаолият юритмоқда, 10 та нобанк тўлов ташкилотлари электрон пул тизими операторлари реестрига кирилган. Биргина 2021 йил якунлари бўйича масофаий банк хизматлари таҳлили кўра, банк сектори бўйича жами мониторларнинг 53 фоизи, микрокредитларнинг 40 фоизи, коммунал ва башка тўловларнинг 48 фоизи, конверсион операцияларнинг 15 фоизи масофадан туриб амалга оширилган.

Шунингдек, Интернет маконининг қамров даражаси ортиб бориши билан киберхизматларни масаласи бутунлай янги босқичга кўтирилмоқда. Бу ахборот хавфсизлиги кирилтилдиган инвестициялар оқими ортиши олиб келади. Рақамли технологиялар ривожига монанд киберхизматлар учун ҳам шароит яратилишини хисобга олиб, Ўзбекистон Марказий банки томонидан масофадан идентификация кишиш (e-ID ва e-KYC) тизимини йўғиши кўниш ҳамда Марказий банк хузурида банк ва молия-кредит таҳсисидан ётказиб келади. Банкни технологияларни яхшилаштиришга олиб келади, уларни биргаликда кидиришини разбатлантириди.

Ларли кискартиради. Бу, ўз навбатида, банк тузилмалари ва ходимлар сонини кискартиришга олиб келиши мумкин. Бирок бу жараёнда банк ходимларининг ракамли компетенцияларини ривожлантириш, технологик макалаларга эга ходимлар ва рақамли трансформация учун инфраструктулаларга кўшичма инвестиция килиш талаб этилади.

В2B бошорлар (marketplaces) чакана истемолчилар сингари корхоналар ҳам кулай онлайн харид килиш тажрибаси ва турли тўлов усулалирига мухтож.

Иқтисодиётни рақамлаштириш “ракамли давлат”ни ривожлантиришга ёрдам беради. Бунда “ахоли ва бизнес билан ўзаро ҳамкорлик” таъмомий ўзгаришиш қолади. Бундан ташкири, бу коррупцияни бартарап қиласи, вакт ва пулни тежайди. Бундай пайтда умумий IT платформаларни яратиш рақамли сийматларни олиб келади, уларни биргаликда кидиришини разбатлантириди.

Маълумотларга кўра, сўнгги ўн йил давомида жаҳон миқёсида рақамли форматда кўрсатилаетган молиявий хизматларни сиззилари ошган. Фикримизча, мазкур жараённи фақатгина COVID-19 пандемияси билан боғлаш ҳам тўғри бўлмайди. Бинобарин, пандемияга кадар ҳам банк шоҳобчалари асосида кўрсатиладиган анъанавий хизматлар ўз ўрнини аллақачон онлайн хизматларга бўйнатиб бериси мунозаррар эканлиги ойдинлашиб қолган эди.

Шунга қарамай таъкидлаш ўринлики, пандемия мавжуд тенденцияни янада жадаллаштиришга хизмат қилди. Банк мизозлар учун аллақачон мавжуд бўлган баъзи инновациялар, хусусан, банк хизматлari va тўловларнинг контактсиз шакллари, иктишимий масофани сақлаш оdatiy хотя олганда тўсатдан жуда жозаби кўринни олди.

Пандемия бошлангандан 2020 йилнинг биринчя ярим йиллигига қадар Европа бинек секторининг рақамли фойдаланувчилари 23 фоизга ошганлиги ҳам буни тасдиқлайди. Махсулотлар, хизматлар ва бизнес-жараёнларини рақамлаштириш молиявий хизматларни бозорининг янги иштирокчиларни кирилтиришмасдан анъанавий рақобатчиликлар таҳдидиган ўтишни етказиб бериси ва хатто уни кўпайтиришга имкон беради. Бундай рақамли инновациянинг максади — энг сўнгги мизозлар яхшироқ шароитларни яндишини олиб келади. Тарзда оларни оиди ортиқа капитал кўйилмалар, тартиби со-

лиш талаблари ва бошқа тўсиклариз оююри қўйматни таъминлаш хисобланади.

Банклар ва компаниялар бирлашви нима беради?

Бунгуну кунда мамлакатимизда, умуман, дунё иқтисодиётida банкларидан ташкири, “Fintech” — молиявий хизматлар кўрсатувчи компаниялар ҳам мавжуд. Улар бир томондан, миқёс самараси шаклида даромад келтириши ва молиявий хизматларнинг самародорлигини ошириши мумкин. Бирок баъзи иштирокчилар ушбу даромадларни олишда бошқаларга қарангда кўпроқ имкониятига эга бўлиши ва натижада тенгизлилар юзага келиши мумкин.

“Fintech” саноатни шакллантируvchi технологиялар бўлиб, унинг таркибида суный интеллект, блокчейн, булути хисоблаш технологиялари, буюмлар интернети, бизнес жараёнларининг роботлашган автоматалашуви (RPA) кабилалар хизматга йўналтирилган стратегияга зиддир.

Шундай килиб, банк фаолияти тез ўзгариб бормокда ва етакчи банклар асосий банк хизматларини кўрсатишдан мизозларга йўналтирилган хизматларни тақдим этиши ўтмади. Бунга кўйади учта омил асос бўлади:

иқкинчиси, мизозлар этибони козониш учун таъкидира олиши этибони козонишни таъкидиган GAFAA (Google, Apple, Facebook, Amazon and Alibaba) фирмалари ва необанкнинг ёндашви. Ушбу юрихи технологияларни ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Нобанк институтларга нисбатан мутлақ устуник тижорат банкларининг тўлов тизимида иштирок этиши имконияти билан таъминланган бўлса, рақами молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Нобанк институтларга нисбатан мутлақ устуник тижорат банкларининг тўлов тизимида иштирок этиши имконияти билан таъминланган бўлса, рақами молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Мунтазам равишда янги хизматлар устидаги изланиш олиб бориш, хисоб рақам очиши, балансни тешкири, транзакциялар, кредитлар, микрозимлар, бойлини бошқарни, мизозларни кўллашиб-куватлаш, Omni-channel тажрибасини тақдим этиши тижорат банклари учун мизозларга йўналтирилган стратегияга зиддир.

Биринчиси, хизмат агрегаторларига талаб. Мизозлар маҳсулотни кўрши учун бир жойга боришини, молияни таъминлаш суный интеллект, блокчейн, булути хисоблаш технологиялари, буюмлар интернети, бизнес жараёнларининг роботлашган автоматалашуви (RPA) кабилалар хизматни козонишни таъкидиган.

Биринчиси, мизозлар этибони козониш учун таъкидира олиши этибони козонишни таъкидиган GAFAA (Google, Apple, Facebook, Amazon and Alibaba) фирмалари ва необанкнинг ёндашви. Ушбу юрихи технологияларни таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилнига оширишини таъкидиган.

Биринчиси, инетернет ва электрон тижорат туфайли ўзгаришларин тезлашиши.

Сўнгги ўн йил ичидаги кўпраб молиявий технологияларининг ривожлантиришдан бинкларни таъмилнига оширишини таъкидиган мизозларни таъмилни

КАЛБ ҚҮРИ, КҮЗ НУРИ, ҚҮЛ СЕХРИ

Бухорода халқаро зардўзлик, заргарлик ва каштачилик фестивали давом этмоқда.

1 Анъана издошлари

Маълумотларга қараганда, ҳозир республикасида миллий хунармандиликнинг 34 йўналишида 22 минг 515 нафар уста фаолият кўрсатмокда. Уларнинг шоғирдлари сони эса 116 минг нафардан олади.

Хунарлар орасида зардўзлик алоҳидаги жараёни турди, — дейди республика "Хунарманд" ўюшмаси раиси Улугбек Абдуллаев. — Ўзига хос нобеи тикилиш технологияси, нақш элементлари ва мураккаб композициялари, ятилиш жараёнилари ушбу йўналишида ишлаб чиқрилган ижодий асарлар ортигинагина таъминлайди. Бугунга кунда 151 нафар зардўз ўюшмамизга аъзо. Шуларнинг 73 нафари Бухоро, 26 нафари Самарқанд ва 52 нафари бишкак вилоятлар хиссасига тўғри келди. Бухора ва Самарқанд азалдан зардўзлик хунарнинг маркази санади.

— Давлатимиз бизга шундай куляйликлар яратиб, имтиёзлар берип турган экан, хунармандичилики янада ривожлантиришин ўз бурчимиш деб биламиш, — дейди моҳир зардўз Мукаддас Жумаева. — Зардўзликнинг ўтиздан зиёд услугини ўзлаштирганимиз. Мавзу удинг овора бўлмаймиз. Қадимий Бухоронинг ҳар бир осориатиси биз учун тайёр мавзу. Шоғирдларинги, дейсизим? Ҳозирги кунга кадар кўлимизда 600 дан зиёд қизлар зардўзлик ва патрўзликни ўрганишди. Демак, анъаналаримизнинг мунособ ишдошлари бор. Билсангиз, хунар машақат чектиради, аммо унинг ортидан тоғилган ризқини тоти ўзгана.

Дарҳақиқат, инсон калб кўри, кўз нур билан яратилган халқ амалий санъати асарларининг қадру киммати ўзгача бўлади. Буни Анкара (Туркия) етуклик институти директори Илкнур Кошибийикнинг сўзларидан ҳам билиш мумкин.

— Худди Бухорода бўлгани каби бизда ҳам қадимдан зардўзлик алоҳидаги қадраланиди, — дейди у. — Юртингизда шундай анжуманнинг ўқазилишини эшишиб, зўр иштиш билан катнашишга рози бўлдик. Тадбирда беш нафар турк хунарманди ўз маҳсулотлари билан иштирок этади. Фестивали биз учун ўзаро тажриба алмашиш нұктай назаридан ҳам фойдалиди.

Заргарлик — ижод

Заргарлик санъати ҳам мухим тармок хисобланади. Заргарларни "Хунарманд" ва "Ўзбекзаргарсаноати" ўюшмалари ўз атрофида бирлаштирган. 707 нафар заргар ўюшмаси аъзоси саналади. Алишер Ҳайдаров ана шулардан бири. У "Ташаббус — 2009" кўрик-танлови голиби. Одатда, у кўп вактини ижодий сафарларда, хорижий кўргазмаларда ўтказади. Бу гал иш режасини ўзгартири. Қадрдан устахонида.

— Шахримизда шундай нуфузли тадбир ўтказилётганини билан шуғуллантирган эътибор намунаси, албатта, — дейди уста. — Кўллаб хорижий давлатларда бўлган хунарманди сифатида яхши биламан: юрти-

миз заргарлик санъатига кизиқиши бенихоя катта. Мен шундан келиб чиқиб, Сурхондарё, Ҳоразм, Қашқадарё заргарлик санъатининг ўнтилаётганин устуна ташкай савалхаратидаман. Фестивалда бир туркum маҳсулотларим билан қатнашпаман. Ҳаридорлар бажонидиги харид қилишимизда.

Зардўзлиги заргарлик, каштачиликнинг ўзаро туташ нұктаси. Бараси кишидан сабру токат, кунт, иштиёқ, нозик дид, ижодий ёндашув, чукур билимни талаб қилиди. Матога тушган зар илини накшлар ёки тилла суви юритилган тақиначоқлар гўзалик

Бундан бир неча ой мукаддам Бухоро шаҳрига
Бутунжаҳон хунармандлар Кенгаши президенти
Саад-ал Каддуми бошчилигидаги халқаро ўрганиши
хайъати аъзолари ташриф буориб, бу кўхна заминда
умргузаронлик килаётган халқ амалий санъати
усталари фаолияти билан яқиндан танишган
эди. Ўшанда Саад-ал Каддуми журналистлар
билан мулокотда "Ҳозир дунёнинг 30 та шаҳри
"Бутунжаҳон хунармандлар шаҳри" рўйхатига
киритилган. Бу рўйхат Бухоро шаҳри хисобига
кенгаяди, деган умиддаман. Негаки, шаҳриниз
бу мақомга мунособ", дейа тақидашаган эди.

Бухорога "Бутунжаҳон хунармандлар шаҳри"
мақомини бериш юзасидан ўрганиши ишлари
хайъли нюхоя топди. Кўхна кентда давом этгаётган
халқаро зардўзлик, заргарлик ва каштачилик
фестивалида Бухорога "Бутунжаҳон хунармандлар
шаҳри" мақоми берилди.

тимсолига айланиб, ҳаётга бўлган меҳру муҳаббатни оширади. Ҳалқомиз олтида кўшининг битмас-туганаси кутиради, кумушда ойнинг гўзалигиги, марварид, ёқут, зумрад, каби тошларда сарх кучини хис этиян. Таълат юртимиздан бу маъданларни дариг тутмаган.

— Ана шунга минг карга шуқр айтасан иши, — дейди шаҳри-сабзлик усту Нодир Манновон.

— Биз ана шундай кимматбахо точи ва металларни қайта ишлаб, уларга сақал берирб, бежирим тақиначоқлар тайёрлаш-

Ҳамкорлик истиқболлари

Фестиваль дастури доирасида "Анъанавий зардўзлик ва заргарлик, каштачиликни ривожлантириш истиқболлари" мавзуида иммий-амалий конференция бўлиб ўтди. Тадбирда ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Ёшлар, маданият ва спорт масалалари кўмитаси раиси Бахтиёр Сайфулаев, Бутунжоҳон хунармандлар Кенгаши президенти Саад-ал Каддуми ва бошқалар юртимиз халқ амалий санъати-

дири, Ўзбекистон Миллий универсiteti тадқиқотчиси Нодира Шотурсунованинг тақидалинича, сунѓига беши йилда мамлакати мизда усту хунармандлар сони етти, шоғирлар сони эса тўқиз барвара кўпайган. Бинобарин, халқ амалий санъатининг гендер масасаси, бандлик муаммосини ҳал этишдаги ўрни жуда катта.

Фестивалда Марказий Осиё декоратив-амалий санъати мустақил тадқиқотчиси, "Дунё музейларида ўзбекистонин маданий мероси" лойхаси таржимони Адам Альбинон (АКШ), дизайнер Асиф Шайх (Хиндистон), "Хавар" сиёсий ва ахборот тадқиқотлари

хайъли нюхоя топди. Кўхна кентда давом этгаётган халқаро зардўзлик, заргарлик ва каштачилик фестивалида Бухорога "Бутунжаҳон хунармандлар шаҳри" мақоми берилди. Бу жадо омавий ахборот воситалари ва киллари учун ташкил этилган матбуот анжумани чорғида Ўзбекистон Республикаси "Хунарманд" ўюшмаси раиси Улугбек Абдуллаев маълум қилди.

...Бухорода бўлиб ўтгаётган халқаро зардўзлик, заргарлик ва каштачилик фестивали дастури доирасидаги тадбирлар давом этмоқда. Фестиваль даирида шаҳарда зардўзлик маркази ва галерейи музейини ўзида музассам этган мажмуя очилди. Марказий Осиёда ягона саналган бу ўзига хос зардўзлик мажмусининг тантанали очилиш маросимида халқаро фестивал иштироқчилари бўлган Туркия, Қозогистон, Россия, Тоҷикистон сингари қатор давлатлар вакиллари иштироқ этиди.

Халқаро фестивалга тайёргарлик кўрарканман, беҳитиёр ёшлигим, ҳалиқизалоқлик давридаёв корчўн олдида туриб, қўлигима нина тутган дамлар ёдимга тушди, — дейди лойхада ташаббускори, зардўзларнинг беҳитиёри авлоди Салонг Махфузза Салимова. — Ҳозир ўнлаб шоғирдлар бер. Улар яратгаётган халқ амалий санъати намуналарини кузатиб, мунособ ишдошларим борлигидан суюнаман. Ҳаётда нималарга эришган бўлсам, ҳаммасини халқ амалий санъати шарофатидан деб биламан. 2013 йилда "Ташаббус" кўрик-танлови голиби бўлдим. "Шуҳрат" медали билан таддирландим. 2017 йилда "Малика Султон" ойлавий корхонасини ташкил қилдик. Энди эса яна бир орзумиз рўёба чиқди. Зардўзлик маркази ва музейидан иштироқлари белгилаб олинди.

«Бутунжаҳон хунармандлар шаҳри»

Бундан бир неча ой мукаддам Бухоро шаҳriga Бутунжаҳон хунармандлар Кенгаши президенти Саад-ал Каддуми бошчилигидаги халқаро ўрганиши кузатиб, мунособ издошларим борлигидан суюнаман. Ҳаётда нималарга эришган бўлсам, ҳаммасини халқ амалий санъати шарофатидан деб биламан. 2013 йилда "Ташаббус" кўрик-танлови голиби бўлдим. "Шуҳрат" медали билан таддирландим. 2017 йилда "Малика Султон" ойлавий корхонасини ташкил қилдик. Энди эса яна бир орзумиз рўёба чиқди. Зардўзлик маркази ва музейидан иштироқлари белгилаб олинди.

Унда 30 нафар шаҳри-сабзлик усту Нодир Манновон. — Биз ана шундай кимматбахо точи ва металларни қайта ишлаб, уларга сақал берирб, бежирим тақиначоқлар тайёрлаш-

ни ўйла гўйганимиз. Ишини кластер усулида ташкил этганим. Нафоат заргарлик, балки хунармандчilikning ўндан зиёд турни билан шуғуллантирган, хозирни ишлаб кўшини яхшини саналади. Бу хунармандларни кимматбахо точи ва металларни қайта ишлаб, уларга сақал беради. Биз уй шарортида ишлаш имконини ҳам назарда туяпмиз.

Конференцияда сўз олган Олий Мажлиси Сенати бўлими музейини ўзасидан ўрганиши ишлари

Ранг-баранг дастурлардан ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

Ташкилнинг 30 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

Бу жадо омавий ахборот воситалари ва киллари учун ташкил этилган матбуот анжумани чорғида Ўзбекистон Республикаси "Хунарманд" ўюшмаси раиси Улугбек Абдуллаев маълум қилди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туризм потенциалини оширишдан ишорат эканлигини таъкидиди.

— Давлатимиз бирлаштирилган ташаббус ва тавсиялари билан бу фестиваль халқаро мақомга эга бўлди. Унинг кўлуми кенгайли, дунё миқёсига кўтарилиган нафакат Наманган, балки бутун мамлакатимизнинг гурур-иiftixorigiga сабаб бўлмоқда, — деди вилоят.

Тадбирда ишорат бор. Унда 40 нафар шаҳри-сабзлик усту шуғуллантиришадан мақсад худудлар салоҳитини кўтариши, иктисодий ва туриз